

ГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ

2020

Учењето и иновативноста одат рака под рака.
Ароганција на успехот е да мислите дека она
што сте го направиле вчера ќе биде доволно за утре"
- Вилијам Полард

Предговор

Центарот за управување со промени е водечка think tank организација насочена кон креирање на позитивни промени во општеството и како таква е партнер на голем број на институции од областа на јавната администрација. Во минатата 2020 година, ЦУП функционираше во специфични услови во година која ќе остане запаметена по меѓународната здравствено-економска криза предизвикана од пандемијата КОВИД-19. Но, и покрај специфичните услови диктирани од пандемијата, ЦУП во 2020 година успеа да ги искористи бариерите и пречките од ново настанатата ситуација и да ги трансформира во предности и придобивки преку кои го даде својот придонес во општеството. Најзначајните резултати остварени преку проектните активности се однесуваат на дигитализација на голем број на услуги на јавните институции, реструктурирање на бизниси управувани од жени и во едно поддршка на жените претприемачки да се одржат на пазарот во време на пандемија и полесно да се прилагодат на ново настанатата ситуација, воспоставување на стратешка отчетност меѓу институциите, но и поддршка во спроведување на функционални анализи во институциите и подобрување на испораката на јавните услуги. ЦУП и оваа година продолжи со учество во реформите на Собранието на Република Северна Македонија во рамки на Програмата за парламентарна поддршка, но исто така и оваа година за прв пат ЦУП започна едно ново поглавје а тоа е енергетиката. Во областа на енергетиката, ЦУП својот придонес го даде преку поддршка во операционализација на Стратегијата за развој на енергетиката преку изработка на Програма за имплементација со која ќе се дефинираат специфични мерки и проекти во петте области на Стратегијата во наредниот среднорочен период од 5 години.



Реализирани проектни активности

Имајќи во предвид што здравствено-економската криза која започна во март 2020 година беше пропратена со рестриктивни мерки воведени од страна на владата со цел спречување за ширење на вирусот во земјата, за Центарот за управување со промени тоа значеше потреба од оперативна реструктуирање на активностите кои Центарот веќе ги спроведуваше со намера да ја задржи ефективноста а со тоа и опстанокот на организацијата. Сето тоа преку настанатата ситуација наложуваше изнаоѓање на нови и иновативни пристапи и начини во насока на успешна реализација на целите кои беа предвидени во рамки на проектите. Оттука, ЦУП може да се пофали со успешна реализација на следните проекти:

Развој на микро-претпријатија на жени во преку-граничната област

Во текот на 2020 година во рамки на проектот „Развој на микро-претпријатија на жени во прекуграничната област“, ЦУП реализира активности со кои придонесе кон зајакнување на постоечкото женско претприемништво но и кон зајакнување на компетенции на потенцијални жени претприемачки. Воедно, ЦУП заедно со жените вклучени во проектот преку донацијата во форма на заштитни маски, визирани и сапуни, даде поддршка во борбата со Ковид-19 пандемијата во преку – граничниот регион на двете земји, Северна Македонија и Албанија. На тој начин заедно со жените вклучени во проектот дадовме поддршка во борбата со Ковид-19 пандемијата во двете земји. Исто така, голем придонес од страна на ЦУП и партнерите во проектот беше и поддршката во развој на женските бизниси во услови на рецесија преку нивно реструктуирање и прилагодување кон новите услови на пазарот. Дополнителна поддршка е остварена преку промоција и продажба на нивните производи/услуги на онлајн платформата womenpoweron.com која континуирано се дополнува со нови производи на жените претприемачки.

Проектот „Развој на микро-претпријатија на жени во преку-граничната област“ се однесува на потенцијалните и постоечките жени претприемачки како крајни корисници. Проектот обезбеди неопходна поддршка за да ги зајакнат нивните деловни вештини и обезбеди дополнителна техничка поддршка и помош на жените за да можат да ги развиваат и прошират микро и малите бизниси во преку-граничниот регион меѓу Полог на македонска и Елбасан на албанска страна.

Јавен повик за жени претприемачки со регистриран бизнис

За вклучување во онлајн платформа за промоција и поддршка на женското претприемништво

www.womenpoweron.com

WOMEN
POWER
ON



Во рамки на проектот во 2020 година беа спроведени следните активности:

⌋ Дискусии за политики

Организираните дискусии со релевантни владини претставници од двете земји, на кои се отворија значајни прашања за надминување на пречките за развој на женското претприемништво и зголемување на преку-граничната соработка. Врз основа на овие дискусии, беа подготвени 6 предлог политики за развој на женското претприемништво.

⌋ Менторска програма

Преку менторска програма жените со веќе развиени претприемачки вештини ги пренесуваа своите искуства и знаења на потенцијалните жени претприемачки. Беа спроведени вкупно 40 менторски сесии од страна на 17 жени ментори од преку-граничниот регион додека вкупниот број на менторирани жени потенцијални претприемачки изнесува 102.

⌋ Правни обуки и консултации

Беа спроведени дводневни обуки за правни советувања, во 6 различни области, стартувајќи со правни советувања за регистрирање на сопствен бизнис каде жените беа правно обучени да го водат и развиваат сопствениот бизнис, продолжувајќи со обуки за царинење и извоз на добра како и откривање на можностите за соработка на двете страни на границата. Дополнително, беа реализирани 32 лични консултации кои се однесуваа на правни, економски и административни совети за водење и развој на женските бизниси.

◌ Донаторска Акција

Како резултат на непредвидената и неочекувана здравствена пандемија и воведените владини мерки кои оневозможуваат групни собири, дел од планираните активности, како конференции, средби и обуки не можеа да се реализираат во времетраење на проектот. Оттука, овие настани беа заменети со нови активности согласно главните цели на проектот адаптирани на ново настаната ситуација. За оваа цел планираните јавни собири во форма на конференции беа заменети со спроведување на акцијата за донирање на 9.600 заштитни маски за лице, 1.250 визири за лице и 1.150 антибактериски сапуни изработени на природна основа. Донацијата беше спроведена со помош на општините Полог и Елбасан. Целата заштитна опрема беше изработена од жени претприемачки кои беа вклучени во проектот главно од занаетчискиот, услужниот и производствениот сектор во регионот на Полог. Донацијата имаше за цел да им помогне на граѓаните, полицијата и здравствените работници во заштита на нивното здравје за време на извршување на работните обврски, но и во зајакнување на капацитетите за производство и продажба на жените претприемачки од преку-граничниот регион.



Интернет продавница

Во рамки на проектот се изработи онлајн платформа womenpoweron.com на која се промовираат производите на 70 жени претприемачки од преку-граничниот регион и преку 1.000 производи, со тенденција за проширување со нови женски бизниси од во двете земји. На интернет продавницата се промовираат и продаваат најразлични производи и услуги на жени, од традиционална облека, уметнички слики, накит, фустани, венчаници, органски производи па се до најразлични услуги како сметководствени услуги, печатење и дизајн, ресторански услуги, игротеки, козметички и фризерски услуги итн. Он-лине продавницата за краток рок постигна голем успех и забележана е значајна продажба на производи и услуги. Ова е уште еден начин преку кој овозможивме развој на женските бизниси во услови на пандемија и рецесија.

Маркетинг кампања

Во оваа активност беа вклучени 6 женски бизниси од преку-граничниот регион (3 од Полог и 3 од Елбасан). Маркетинг кампањата вклучи: изработката на промотивен материјал, рекламно видео и негова промоција на социјалните мрежи во Република Северна Македонија, Албанија, Косово, Германија, Италија Швајцарија, САД, Австралија и други земји.



MICROENTERPRISE DEVELOPMENT PROJECT FOR WOMEN IN THE CROSS-BORDER AREA



This project is funded by the European Union



Оваа активност е од големо значење за жените посебно во услови на Ковид-19, кога се соочија со голема рецесија на нивните бизниси. Еден значаен пример е ресторанот Сајгија кој беше дел од оваа активност. Ресторанот Сајгија како и многу бизниси од услужниот сектор се соочуваше со голем предизвик да опстои во услови на пандемија кога посетеноста во нејзиниот ресторан и организирањето на свечености беше сведено на минимум. Во рамки на маркетинг кампањата проектот успеа да изврши реструктуирање, односно проширување на постоечкиот бизнис со воведување на производство на домашен пинџур и ајвар како дополнителна дејност во рамки на ресторанот. Во рамки на оваа активност беше дизајнирана амбалажа, промотивен материјал и подготвено видео кое беше споделено на повеќе од 50 портали. Како резултат на оваа активност ресторанот не само што опстои во услови на економска криза, туку и создаде сопствен бренд кој се повеќе е баран на пазарот. На овој начин успеавме да создадеме една многу успешна приказна која претставува одличен пример на научена лекција како бизнисот треба да се адаптира на пазарните услови и потреби. Сите останати женски бизниси вклучени во маркетинг кампањата се здобија со поголема препознатливост на пазарот, проширување на производството и настап на нови пазари.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Организирана дискусија во Елбасан со релевантни владини претставници од двете земји. На дискусијата учествуваа 35 жени претприемачки од преку-граничниот регион.
- Спроведени 40 менторски сесии од страна на 17 жени претприемачки и 102 менторирани потенцијални жени претприемачки
- Дводневна обука за правни советувања на која учествуваа 30 жени претприемачки од прекуграничниот регион
- 32 лични правни, економски и административни консултации
- Донација во преку-граничниот регион која вклучува донирање на 9.600 маски за лице, 125 заштитни визирани за лице и 1150 антибактериски сапуни на природна база
- Он-лине продавница, во која се промовирани 70 женски бизниси и над 1000 производи и услуги
- Маркетинг кампања за 6 производи, во рамки на која се изработени 6 видеа, 6 промотивни материјали

Институционален грант од програмата Цивика мобилитас

Институционалниот грант е поддржан од страна на програмата Цивика мобилитас, која е проект на Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ), претставена од Швајцарската амбасада во Република Северна Македонија.

Грантот му овозможува на ЦУП да спроведе активности за институционален развој и организациско јакнење. Според стратешките цели на ЦУП, тековно се подготвуваат и планови за развој на ЦУП, со кои ЦУП ќе ја зајакне позицијата на лидер во граѓанското општество кое е дел од креирањето на јавните политики и носењето одлуки од јавен интерес. Овој проект го вклучува ЦУП во големото семејство граѓански организации на Цивика мобилитас, кое нуди

можности за соработка, вмрежување, заедничко настапување и застапување идеи за подобро општество за сите. Една од активностите во кои учествуваше ЦУП како институционален грантист на заедницата Цивика Мобилитас, беше Фестивалот "Ден на граѓанските организации". На овој

настан ЦУП ги презентираше и ги претстави на граѓаните тековните активности, како и резултатите од долгогодишната работа. Преку овој институционален грант, ЦУП ги одредува стратешките приоритети и одредби, ја зајакнува и поддржува тематската мрежа на граѓански организации за следење на реформите на јавната администрација, но исто така се стреми и кон јакнење на локалната мрежа за следење на политиките и градење институционална соработка. Силен граѓански сектор ги поттикнува општествените промени во нашата земја, со цел потранспарентно, поотчетно и социјално-инклузивно управување, како на централно, така и на локално ниво.



Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

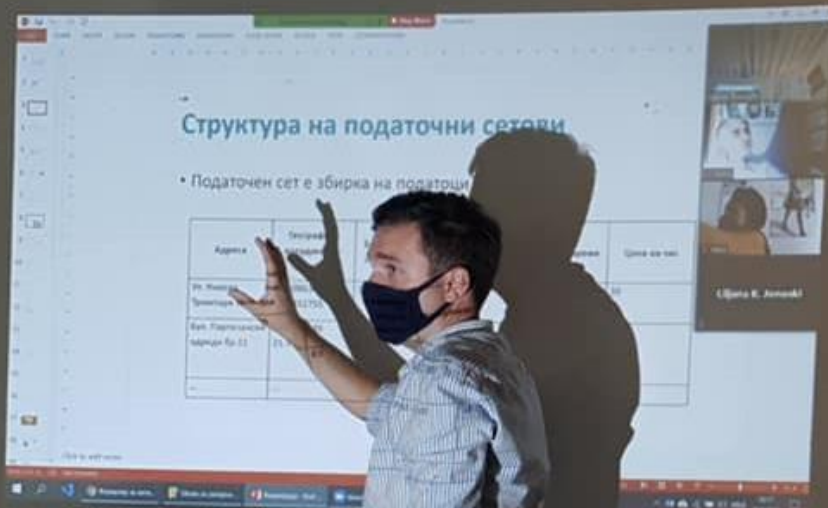
- Новите нацрт Стратешки план и Програма за работа се подготвени со помош на избран стручен фацилитатор;
- Новата нацрт организациска шема со нови работни места и нивни соодветни описи се подготвени и го следат стратешкиот план;
- Под водство на стручен ментор, ЦУП разви План за институционален развој, кој ќе го зајакне работењето на организацијата и ќе придонесе за зголемен квалитет на производите;
- Подготвена Комуникациска стратегија согласно идентификуваниот приоритет за подобрување на видливоста на работата на ЦУП, во 2020 година;
- Изработена е процедура за оценка на работата на вработените по најсовремени стандарди и согласно Стратешкиот план;
- Вработените во ЦУП подготвија Каталог на услуги за обуки, во единствен систематизиран документ

Работна програма: Подобра испорака на јавите услуги со активна вклученост на Собранието

Фокусот на оваа програма беше ставен на услуги поврзани со животни настани, поточно 118 услуги што се однесуваат на разни животни настани, категоризирани во 8 области: начин и постапка за започнување бизнис, семејство, вработување, учење/студирање, поведување на прекршочна постапка, општа деловна постапка, преместување.

Главната цел на програмата беше да придонесе кон подобрувањето на квалитетот на испораката на јавните услуги за граѓаните во нашата држава. Конкретно, програмата придонесе кон подобрување на дијалогот меѓу граѓаните, граѓанскиот сектор и пратениците во Собранието на РСМ за подобрување на јавните услуги.

Програмата се фокусираше на јакнење на капацитетите на граѓанските организации кои имаат интерес и познавање на областа на услуги за граѓаните и нивно вклучување во креирање на политиките и нивно следење, кои се еднакво поставени како приоритет и во Стратегијата за реформа на јавната администрација.



Владините мерки би требало да се инклузивни за граѓанското општество, но во активностите за покренување на прашањето за квалитетот на јавните услуги овој пат беа насочени и кон вклучување на пратениците во Собранието, особено со конституирањето на новиот собраниски состав.

Во текот на 2020 година, беа спроведени истражувања за јавните услуги преку анкети и продлабочени истражувања на терен од страна на граѓанските организации, за повеќе области услуги кои се меѓу најчесто користените од граѓаните и се врзани со низа животни настани. Особено внимание во истражувањата беше посветено на аспектот на дигитализација на процесите и услугите бидејќи одеднаш настапи енормно голема потреба за бесконтактни услуги поради пандемијата предизвикана од Ковид-19.

Бидејќи образовните услуги беа најмногу погодени по здравствените услуги, а со нив е засегнат и огромен дел од населението непосредно или посредно, ЦУП одлучи да се фокусира на истражувањето на организацијата на наставата во услови на пандемија, односно наставата на далечина. Темата беше детално истражена и дискутирана со сите надлежни институции и со странски експерти, беа подготвени конкретни препораки и состојбата континуирано се следи. За воспоставување на долгорочна тековна соработка и дијалог меѓу граѓанските организации и пратениците, беше креирана и специјална алатка поставена на веб страницата на ЦУП за иницијативи од сите граѓани, собирање поддршка и нивно доставување и застапување пред носителите на одлуки, пред се пред пратениците.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Реализирано продлабочено истражување на наставата на далечина во нашата земја и на европски примери, за кое беше одржана и конференција со меѓународни експерти и беа испорачани препораки до Министерството за образование и наука;
- Врз основа на истражување на административните услуги во образовниот сектор, беше договорена дигитализација на постапките за давање неколку услуги, која се реализира со други активности на ЦУП;
- Спроведени истражувања за испораката на повеќе области услуги на терен од страна на граѓански организации, со посебен осврт на дигитализацијата и Националниот портал за електронски услуги;
- Наодите и препораките на граѓанските организации за подобрување на конкретни услуги беа презентирани во јавноста и дискутирани со пратеници и други носители на одлуки преку серија дебати во склоп на кампањата „Ноември – месец на дискусии за јавните услуги“;
- Спроведена анкета за задоволството на граѓаните од испораката на јавните услуги во различни области, особена за електронските услуги, и подготвен документ за политики;
- Изработена алатка преку која секој граѓанин може да покрене иницијатива за менување на некоја јавна политика или да покрене дебата за одредено прашање од јавен интерес, која потоа ЦУП ќе ја популаризира и достави до надлежните институции. Алатката е достапна на: www.cup.org.mk/initiatives/

Дигитализација на јавниот сектор во РСМ за непречено функционирање

Со проектот „Дигитализација на јавниот сектор во РСМ за непречено функционирање“ ЦУП дава поддршка на процесот на дигитализација во јавниот сектор, преку измена на релевантната законска рамка со чија што помош администрацијата ќе ефикасно ќе се справува во случај на периодични пандемии или идни кризи преку нови процедури за дигитална работа за централни институции и спроведена анализа на потребите на институциите во насока на обезбедување на непречена транзиција кон дигитална работа.

Како итен одговор на кризата која настана од пандемијата предизвикана од коронавирусот, започнавме проект финансиран од Британската амбасада Скопје, за поддршка на процесите за дигитализација на јавниот сектор кои се однесуваат и на работата на администрација и на интеракцијата на граѓаните со институциите. Проектот опфаќа две главни компоненти:

ДИГИТАЛИЗАЦИЈА НА УСЛУГИ ВО ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ



Упис

во основно училиште.



Конкурси

за ученички и студентски стипендии.



Нострификација

на свидетелства и дипломи во образованието.



Аплицирање

за финансиска поддршка на проекти за реновирање на училишни објекти.

Првата компонента се однесува на поддршка на регулирањето и организацијата на далечинското работење, кое покрај тоа што е особено важно сега во услови на криза, ќе биде значајно и по завршување на кризата. Во рамки на оваа компонента работевме на изработка на *Протокол за постапување и работа на органите на државна управа во време на криза*, со цел да се постават основните насоки за тоа како да постапува администрацијата во време кога се соочува со здравствена пандемија. Исто така, работевме на анализа и изработка на предлог измени на релевантната законска регулатива за да се допрецизира далечинското работење. Главен фокус во оваа компонента беше даден на начинот на управување и организација на дигиталниот споделен простор на институциите кој ќе биде користен од администрацијата за пристап и користење на електронските документи, во согласност со правилата на архивското работење. Организиран дигитален споделен простор и дефинирани процедури за работа со документите во овој простор ќе овозможи подобро управување со документацијата и подобра институционална меморија.

Втората компонента на проектот се однесува на развој на важни електронски услуги за граѓаните. Заедно со Министерството за информатичко општество и администрација, Министерството за образование и наука, Министерството за труд и социјална политика и Секретаријатот за европски прашања, работиме на дигитализација на следните услуги: Уписи во детска градинка, уписи во основно училиште, конкурси за ученички и студентски стипендии, нострификација на свидетелства и дипломи, аплицирање за финансиска поддршка на проекти за реновирање на училишни објекти и регистрација на донаторски проекти. Развојот на електронски услуги ќе придонесе за обезбедување поквалитетни и поедноставни услуги за граѓаните, како и намалување на физичките контакти со администрацијата во текот на кризата.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Изработен Протокол за постапување и работа на органите на државна управа во време на криза
- Изработена анализа на законската рамка поврзана со далечинското работење на администрацијата
- Изработен нацрт – прирачник за дигитално далечинско работење на администрација
- Спроведена анализа за процесите на дигитализација на услугите за: уписи во детска градинка, уписи во основно училиште, конкурси за ученички и студентски стипендии, нострификација на свидетелства и дипломи, аплицирање за финансиска поддршка на проекти за реновирање на училишни објекти и регистрација на донаторски проекти
- Објавена и промовирана електронска услуга за нострификација на дипломи

Градење на позелена и побезбедна иднина за Северна Македонија – поддршка за развој на програмата за имплементација на Националната стратегија за развој на енергетиката 2040 година

Со проектот „Градење на позелена и побезбедна иднина за Северна Македонија – поддршка за развој на програмата за имплементација на Националната стратегија за развој на енергетиката 2040 година“, ЦУП дава поддршка на процесот на енергетска транзиција на Северна Македонија кон поодржливи и поеколошки извори на енергија.

Фокусот на проектот е ревидирање на Националната стратегија за развој на енергетиката 2040 во согласност со редефинираната економска состојба како резултат на глобалната пандемија и понатамошното развивање на програмата за имплементација која ќе ја операционализира стратегијата во почетниот петгодишен период. Преку проектот Националната

стратегија за развој на енергетиката 2040 ќе се ревидира во согласност со новата економска состојба како резултат на глобалната пандемија и понатамошното развивање на Програма за имплементација која ќе ја операционализира стратегијата во почетниот петгодишен период. Стратегијата за развој на енергетиката до 2040 година ги поставува основите за модернизација и трансформација на енергетскиот сектор во согласност со енергетските трендови на ЕУ, што ќе придонесе за зголемен пристап, интеграција и достапност на енергетските услуги, намалување на загадувањето и зголемено учество на приватниот сектор, земајќи ги предвид потенцијалот за развој на Северна Македонија.

Каква енергетска перспектива не очекува?

„Зеленото“ сценарио во Стратегијата за развој на енергетиката до 2040 година дава најоптимално решение за развој на земјата во наредните години.



Транзицијата кон Зеленото Сценарио значи:

01

Енергетска ефикасност – намалена емисија на штетни гасови

02

Зголемено учество на обновливите извори на енергија

03

Намалување на трошоците - енергетските компании ќе ги унапредат своите операции и ќе ја зголемат својата конкурентност преку истражувања и иновации

04

Дополнителен чекор кон Европа – интегрирани и помалку зависни

Фокусот на проектот ќе биде на операционализација на Стратегијата за развој на енергетиката преку изработка на Програма за имплементација со која ќе се дефинираат специфични мерки и проекти во петте области на Стратегијата во наредниот среднорочен период од 5 години.

При изработката на овие два главни документи, особено се осврнуваме и ги рефлектираме потребите на маргинализираните групи на граѓани, односно го анализираме влијанието на мерките во Стратегијата врз родовата еднаквост и социјалната инклузија во однос на можните социјални нееднаквости, структурните бариери и различните потреби на жените, мажите, лицата со попреченост и другите ранливи групи при пристап до енергетски услуги и технологии.

Заради промовирање на целите на Стратегијата и Програмата за имплементација, но и информирање на граѓаните и сите засегнати страни за планираните енергетски реформи, работиме на комуникациски планови кои ќе бидат преземени и користени од страна на Владата. Инаку, проектот е управуван преку Technical Assistance Facility - Western Balkans (TAF-WB) предводен од компанијата Tetra Tech. Проектниот тим е предводен од Public Administration International од Лондон, во соработка со технички експерти од Македонската академија на науките и уметностите и Центарот за управување со промени.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Одржани консултации со широк спектар на засегнати страни од државните институции, енергетските компании, невладиниот и академскиот сектор
- Ажурирана Стратегија за развој на енергетиката 2040 согласно најновите економски параметри и проекции за БДП, со посебен фокус на родовата еднаквост и социјалната инклузија
- Изработена Комуникациска стратегија за Стратегијата за развој на енергетиката.

Програма за парламентарна поддршка

Проектот „Програма за парламентарна поддршка“ дава поддршка на Собранието на Република Северна Македонија во неговите напори за поголема независност, структурни реформи, градење на капацитетите за институционален развој на Собранието, поголема законодавна и надзорна улога, институционална транспарентност и отчетност.

Продолжуваме со учество во реформите на Собранието на Република Северна Македонија во рамки на Програмата за парламентарна поддршка. Програмата го поддржува Собранието во неговите напори за независност преку градење на консензус, структурни реформи и градење на капацитетите за институционален развој на Собранието, подобрување на законодавната и надзорната улога, и подобрување на транспарентноста и отчетноста.

Програмата за парламентарна поддршка е долгорочна програма финансирана од Швајцарската агенција за развој и соработка, а имплементирана од Националниот демократски институт (НДИ), Центарот за управување со промени и Институтот за демократија Социетас Цивилис Скопје (ИДСЦС).



Во рамки на оваа Програма, особено сме инволвирани во областите на управување со човечки ресурси, управување со квалитет, и дигитализација на процесите во Собранието преку набавка на нова компјутерска и мрежна опрема, развој на нови и надградба на постојните ИТ системи. Работевме на развивање на стандарди за професии во собраниска служба каде беа идентификувани ИТ професии. Стандардите опфаќаат општи и посебни компетенции кои треба да ги имаат вработените на работните места кои припаѓаат на одредени професии, поставувајќи ги минимум стандардите за работата и резултатите кои вработените треба да ги остварат.

Го модериривме целосниот процес на воведување на Заедничката рамка за проценка (Common Assessment Framework – CAF) во Собранието. Процесот успешно се заврши со усвојување на План за подобрување на Собранието од раководството на Собранието, а сега е во тек на реализација на предвидените мерки и активности.

Учествувавме во изработка на спецификации за набавка на услуги за развој на повеќе софтверски решенија и системи за Собранието на РСМ, како што се: компјутерска опрема, мрежна опрема, нова веб-страница, портал за отворени податоци, надградба на е-Парламент системот, како и набавка на опрема за ТВ студиото на Собранието.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Изработени стандарди за ИТ професии во Собраниската служба;
- Изработени спецификации на работни позиции за новото Собраниско ТВ студио;
- Дадена поддршка во измени на Правилникот за внатрешна организација и систематизација на работни места;
- Имплементиран процес на воведување на Заедничката рамка за проценка (CAF) во Собранието, Подготвен План за подобрување и Акциски план за имплементација на стратешки приоритетните мерки;
- Подготовка на Препораки за безбедна работа и реорганизација на работните процеси во Собранието на Република Северна Македонија;
- Дадена поддршка во развој на спецификации за набавка на услуги за развој на повеќе софтверски решенија и системи за Собранието на РСМ, како што се: компјутерска опрема, мрежна опрема, нова веб-страница, портал за отворени податоци, надградба на е-Парламент системот, како и набавка на опрема за ТВ студиото на Собранието
- Поддржан процесот на дистрибуција на компјутерска опрема (100 лаптопи за вработените) и инсталација на мрежна опрема
- Изработен каталог на податочни сетови кои може да се објават како отворени

Колку автономни, колку отчетни, колку соработливи? – Управување со агенциите во ИПА и ЕНИ земјите

Поддршка при анализирање на независноста на агенциите, идентификување на механизми за нивна отчетност и механизми за соработка со релевантните министерства / Владата / Собранието.

Овие активности беа дел од поголем регионален проект кој се спроведува од страна на СИГМА (заедничка иницијатива на ОЕЦД и ЕУ за давање поддршка за подобрување на раководењето и управувањето). Целта на проектот е да се анализира автономноста и независноста

на различните видови на агенции во нашата земја, да се идентификуваат механизмите за отчетност на агенциите кон Владата/Собранието на Република Северна Македонија и да се увидат механизмите за соработка/алатки за менаџирање при раководење со агенциите.

Во рамки на истражувањето беа вклучени 17 агенции/комисии кои во согласност со ЕУ стандардите се "независни" во нивното делување, агенции/управи/бироа кои се во рамки на министерства, агенциите со продолжени ингеренции и 8 ресорни министерства кои ги покриваат сите 17 области на делување на идентификуваните агенции. Интервјуата кои ги спроведе ЦУП беа наменети за директорите/претседателите на комисиите/агенциите, како и за министерствата кои одговараат за агенциите кои делуваат во областа на нивното работење. Резултатите од оваа спроведена активност имаат за цел да придонесат во подготовка на СИГМА регионалниот Извештај: „Организација на јавната администрација на централно ниво во ЕУ земјите за проширување и соседството: Управување со агенциите, независност и отчетност“.

Реализирани активности во рамки на проектот во 2020 година:

- Прва фаза, беа спроведени 17 интервјуа/средби со идентификувани агенции од кои 12 со директорите/претседателите и 5 средби со лица од кабинетите или раководители на сектори. Од нив 12 беа спроведени со физичко присуство и останатите 5 преку ЗУМ алатката;
- Втора фаза, беа спроведени интервјуа во 8 релевантни или ресорни министерства, кои делуваат во истата област како и агенциите. Од сите нив 9 беа реализирани со физичко присуство, а останатите преку ЗУМ онлајн алатката;
- Подготвен финален краток извештај за клучните наоди и заклучоци од спроведените средби во агенциите и министерствата.

Финансиски извештај за периодот 01.01.2020 – 31.12.2020

ПРИХОДИ	
1. Приходи од камата од орочен депозит	1.909 ден.
2. Приходи од позитивни курсни разлики	47.866 ден.
3. Приходи од проектни грантови	16.606.131 ден.
4. Приходи од сопствена дејност во земјата	746.483 ден.
5. Приходи од сопствена дејност во странство	1.439.651 ден.
6. Приходи од донации	60.000 ден.
7. Приходи од субвенции	146.760 ден.
8. Останати приходи	42.567 ден.
9. Приходи од отпис на обврски	54.000 ден.
10. Пренесен приход од минатата година	16.654.943 ден.
Вкупни приходи	35.800.310 ден.
РАСХОДИ	
1. Трошоци за банкарска провизија	74.991 ден.
2. Трошоци од девизна банакрска провизија	5.085 ден.
3. Трошоци од негативни курсни разлики	406.316 ден.
4. Трошоци за адвокатски и правни услуги	31.418 ден.
5. Сметководствени услуги	102.301 ден.

6. Трошоци за комуналии (струја, вода и сл)	62.636 ден.
7. Трошоци за интернет услуги, пошта и телефон	114.868 ден.
8. Трошоци за компјутерски и информатички сервисни услуги	34.100 ден.
9. Трошоци за тековно одржување	40.609 ден.
10. Трошоци за наем на канцелариски простор	230.769 ден.
11. Трошоци за набавки за потребите на канцеларијата	25.175 ден.
12. Трошоци за отпис на ситен инвентар	6.470 ден.
13. Трошоци за кибс сертификат	3.020 ден.
14. Ревизорски услуги	377.741 ден.
15. Трошоци за интерна обука за вработени	123.390 ден.
16. Трошоци за бруто плати	6.383.909 ден.
17. Трошоци за вработени лица	417.759 ден.
18. Трошоци за опрема, машини, компјутери и сл	2.756.813 ден.
19. Трошоци за платени годишни членарини	4.271 ден.
20. Трошоци за објави, огласувања	7.850 ден.
21. Пренесени средства на други субјекти согласно програмски активности	949.478 ден.
22. Интелектуални и консултантски услуги	4.618.085 ден.
23. Трошоци за повремено вршење на услуги	650.473 ден.
24. Трошоци за менторски услуги	319.800 ден.
25. Трошоци за истражување и анализа	215.000 ден.
26. Патни трошоци за реализација на проектни активности	147.483 ден.

27. Трошоци за наем на сали и опрема за потребите на проектот	16.339 ден.
28. Трошоци за одржани семинари и советувања	352.800 ден.
29. Трошоци за печатење, фотокопирање, графичка дејност, укоричување	13.002 ден.
30. Трошоци за изработка, печатење и дизајн на материјали за потребите на проектите	1.549.599 ден.
31. Трошоци за изработка на видео запис	328.000 ден.
32. Трошоци за угостителски и хотелски услуги за проектни активности	466.703 ден.
33. Трошоци за промотивни активности	705.156 ден.
34. Трошоци за премии за осигурување	32.160 ден.
35. Транспортни и шпедитерски услуги	28.700 ден.
36. Трошоци за хигиена	14.511 ден.
37. Трошоци за административни и други такси	2.348 ден.
38. Трошоци за даноци	15.932 ден.
39. Трошоци за ЦИП запис	5.700 ден.
40. Трошоци за 300М и Webinar	8.646 ден.
Вкупни расходи	21.649.406 ден.
Данок на непризнати трошоци за 2020 година	11.861 ден.
Наменски средства од сопствени приходи за 2021 година	745.094 ден.
Наменски средства од проекти за 2021 година	13.393.949 ден.

БИЛАНС НА СОСТОЈБА (ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАСИСКАТА СОСТОЈБА) НА ДЕН 31.12.2020 ГОДИНА

СРЕДСТВА		
1	Основни средства	5.700.990 ден.
2	Исправка на основни средства (амортизација)	-1.601.821 ден.
3	Денарски жиро сметки	5.385.192 ден.
4	Девизни жиро сметки	8.650.748 ден.
5	Денарска благајна	2.106 ден.
6	Средства од деловна виза картичка	1.163 ден.
7	Побарување за даноци	14.038 ден.
8	Побарувања за проектни активности	796.632 ден.
9	Депозит во банка	761.705 ден.
10	Пресметани трошоци АВР	2.796.738 ден.
Вкупно средства		22.507.491 ден.
ОБВРСКИ И КАПИТАЛ		
1	Обврски кон добавувачи	78.293 ден.
2	Обврски за данок на личен доход	20.958 ден.
3	Обврски за исплата по договор за дело	3.146.397 ден.
4	Обврски за персонален данок	382.830 ден.
5	Обврски за данок на добивка по годишна сметка	2.648 ден.
6	Други лични примања	4.200 ден.
7	Обврски за нефактурирани услуги (договори)	138.660 ден.
8	Обврски за исплата на плати и придонеси	495.293 ден.
9	Деловен фонд	4.099.169 ден.
10	Наменски средства од проекти за 2021 год.	13.393.949 ден.
11	Наменски средства од сопствени средства за 2021 год.	745.094 ден.
Вкупно обврски и капитал		22.507.491 ден.

Здружение за развој
ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОМЕНИ

Бр. 0203-21/2
26.04.2021 год.
СКОПЈЕ

ДО
РАКОВОДСТВОТО НА
Здружение за развој ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО
ПРОМЕНИ Скопје

**ПРЕДМЕТ: РЕВИЗИЈА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ ЗА 2020 ГОДИНА
ПИСМО ДО РАКОВОДСТВОТО**

На Ваше барање извршивме ревизија на финансиските извештаи на Здружение за развој ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОМЕНИ (ЦУП), со цел да изразиме мислење за објективното презентирање на средствата и успешноста, за годината што завршува на 31 Декември 2020 година, во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија кои што се применуваат во Република Северна Македонија. При планирање и извршување на ревизијата на овие финансиски извештаи ние го земавме во предвид системот на интерните контроли со цел да ги утврдиме постапките при вршењето на ревизијата, како и да го изразиме нашето мислење за финансиските извештаи, но не и да постигнеме целосно уверување во однос на системот на интерните контроли на ЦУП.

Имено, ревизијата не вклучува проверка на оперативната ефикасност на севкупниот систем на внатрешните контроли. Исто така, состојбата и функционирањето на системот на внатрешните контроли после датумот на нашиот извештај не беа земени во предвид.

Со ова писмо сакаме да Ви дадеме препораки за идните периоди, врз основа на нашите сознанија за внатрешната поставеност и начинот на работа на ЦУП до кои дојдовме за време на извршување на ревизијата, со што би придонеле за подобрување на ефикасноста во идните периоди:

- 1) При спроведување на постапките во делот на обврските е утврдено следното:
 - Неспроведување на постапката за задржан данок за плаќањето на Design thinking во износ од 2.000,00 ЕУР

Единствено, пред се, заради Ваша понатамошна анализа и подобрена контрола од Ваша страна, сметаме дека треба да ги разгледате претходно наведените препораки нотирани од наша страна како би овозможиле поефикасно функционирање во делот на контрола на внатрешните политики и работата на ЦУП воопшто.

Ова Писмо е намането исклучително за информирање и употреба од страна на Раководството на ЦУП и не треба да биде користено од било која страна надвор од претходно споменатите.

Ни беше задоволство што бевме Ваши ревизори за 2020 година и се надеваме дека оваа соработка ќе продолжи и во иднина.

Скопје, 26/04/2021 година

ЕКОВИС АУДИТ МАКЕДОНИЈА ДОО

Маја Ивановска, Овластен ревизор




ECOVIS®
AUDIT MACEDONIA
Друштво за ревизија
ЕКОВИС АУДИТ МАКЕДОНИЈА
ДОО Скопје

Примено од ЦЕНТАР ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ПРОМЕНИ